

PRZEWODNICZĄCY
Krajowej Rady Radiofonii
i Telewizji

Maciej Świrski

Warszawa, 23 stycznia 2024 roku

DP2-L34.0511.24.1.2024

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

W odpowiedzi na wystąpienie z 3 stycznia 2024 roku (GK-GKWPK.814.1.2024.MWR) w sprawie audycji pt. „Anna Dymna – spotkajmy się” z udziałem Marty Abramczyk i Adama Stoyanowa (dostęp na platformie vod.tvp.pl) proszę o przyjęcie poniższego stanowiska.

Obecne obowiązujące krajowe regulacje zawarte odpowiednio w art. 18a i 47g ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2022 r., poz. 1722) oraz w wydanym przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji rozporządzeniu z 13 kwietnia 2022 r. w sprawie udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami w programach telewizyjnych (Dz. U. z 2022 r., poz. 982)¹, określające sposób i zakres udostępniania usług audiowizualnych osobom z niepełnosprawnościami wzroku lub słuchu, nie tylko w pełni realizują wytyczne przyjęte w art. 7 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1808 z dnia 14 listopada 2018 r. zmieniającej dyrektywę 2010/13/UE w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych, nakazujące krajom członkowskim UE stopniowe zapewnienie dostępności audiowizualnych usług medialnych osobom z niepełnosprawnościami, ale – co istotne – znacznie je przekraczają poprzez m.in. ustanowienie minimalnych udziałów procentowych dla audycji z udogodnieniami w programach telewizyjnych, jak i audiowizualnych usługach medialnych na żądanie. W konsekwencji powyższych działań legislacyjnych, przyjęte w tym zakresie rozwiązania są aktualnie jednymi z najbardziej restrykcyjnych w Europie.

Pragnę zaznaczyć, że w obecnym systemie prawnym brak jest podstaw do podjęcia przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji działań skłaniających nadawców do zwiększenia liczby emitowanych audycji opatrzonych udogodnieniami dla osób niepełnosprawnych ponad limit określony w przywołanych wyżej przepisach, ani też do narzucania nadawcom, których pozycji programowych ma to dotyczyć. Odnosi się to również do audycji wskazanej przez Pana Rzecznika.

Informuję również, że zgodnie z ww. rozporządzeniem proces zwiększania liczby audycji z udogodnieniami dla osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji wzroku lub słuchu w audycjach telewizyjnych przebiega stopniowo – z roku na rok przybywa takich audycji. Po roku obowiązywania przyjętego przez KRRiT ww. aktu wykonawczego wskazują na to następujące dane liczbowe:

¹ Dostęp na stronie KRRiT pod adresem: <https://www.gov.pl/attachment/0f586e89-8581-41cf-9158-01717b751161>

- w 2021 r. liczba programów telewizyjnych podlegających polskiej jurysdykcji, w których stosowano udogodnienia wynosiła 128, w kolejnym roku, a więc po nowelizacji ustawy o radiofonii i telewizji oraz wejściu w życie rozporządzenia KRRiT, liczba tych programów wyniosła już 137;
- jednocześnie sukcesywnie wrasta udział procentowy udogodnień w czasie nadawania programów telewizyjnych – średni udział udogodnień wzrósł w 2022 r. o 2,1 punktu procentowego w porównaniu z rokiem 2021, przy czym udział udogodnień dla osób z dysfunkcją narządu wzroku wzrósł o 1,7 punktu procentowego, a dla osób z dysfunkcją narządu słuchu o 0,5 punktu procentowego;
- wzrost udziału udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami ma też miejsce we wszystkich kategoriach programów, w szczególności w programach najchętniej oglądanych, których udział w widowni przekracza 1%, udział udogodnień wzrósł o 5,3 punktu procentowego i wyniósł w 2022 r. 59,3%. Jest to zatem znacznie więcej niż wymagają normy ustawowe;
- wreszcie udział udogodnień w programach uniwersalnych wzrósł o 9,2 punktu procentowego, w programach informacyjnych o 0,3 punktu procentowego, a w programach sportowych o 5,9 punktu procentowego.

Przywołane powyżej dane w sposób jednoznaczny wskazują na pozytywny skutek zastosowanych rozwiązań prawnych i świadczą o sukcesywnym postępie procesu udostępniania treści medialnych z udogodnieniami dla osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu wzroku lub słuchu.

Informuję również, że w wyniku przeprowadzonych w Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji kontroli programowych Przewodniczący KRRiT w latach 2016 – 2023 wydał siedem decyzji nakładających na Spółkę Telewizja Polska SA kary pieniężne w związku z naruszeniem przepisów dotyczących udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami w programach telewizyjnych TVP Info, TVP Sport, TVP Historia 2 oraz TVP Kultura 2.

Ponadto informuję, że za pośrednictwem wskazanego w wystąpieniu Pana Rzecznika punktu kontaktowego nie wpłynęły do Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji żadne skargi odnoszące się do dostępności usług medialnych.

Pragnę również zwrócić uwagę na pojawiające się nowe możliwości technologiczne, które – niezależnie od powyższych danych i przyjętych rozwiązań legislacyjnych – będą miały korzystny wpływ na zwiększenie dostępności usług audiowizualnych dla osób z niepełnosprawnościami. Możliwości te wynikają z coraz szerszego zastosowania mechanizmów sztucznej inteligencji, szczególnie w zakresie tłumaczeń, transkrypcji dźwięku oraz interpretacji obrazu. W nieodległej perspektywie dadzą one osobom z niepełnosprawnościami narzędzia, dzięki którym udogodnienia będą dostępne automatycznie w formie aplikacji na urządzeniach multimedialnych, dla każdego rodzaju treści i niezależnie od ich źródła.

Z poważaniem,

Maciej Świrski